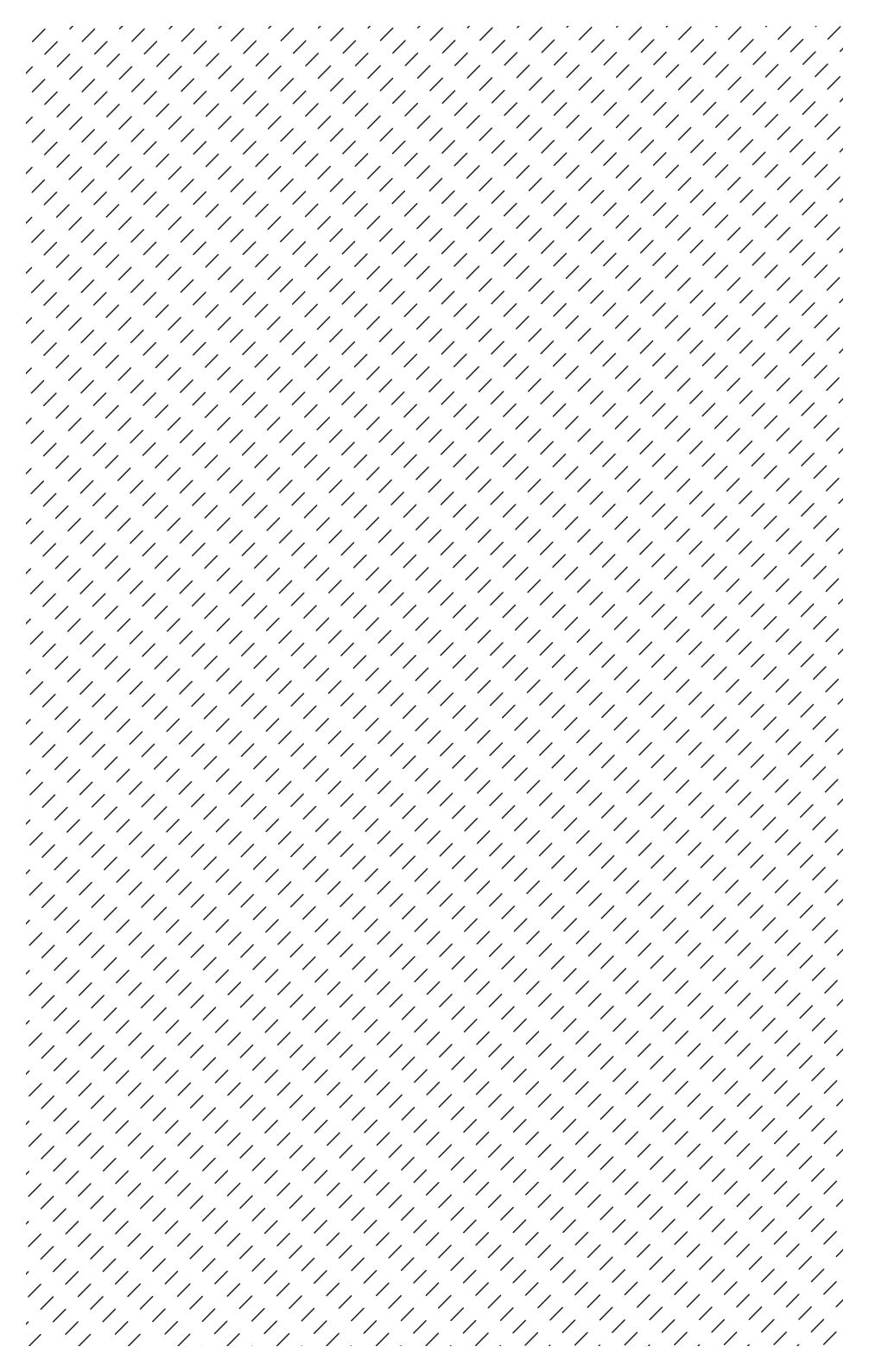

La llum
crepuscular
Francesc Almela i Vives

INTRODUCCIÓ I EDICIÓ DE JOSEP BALLESTER

Saldonar.

FRANCESC ALMELA I VIVES

La llum crepuscular

INTRODUCCIÓ I EDICIÓ DE JOSEP BALLESTER

Saldonar.

Taula

L'ESCRIPTOR FRANCESC ALMELA I VIVES

I LA GENERACIÓ DEL 1930,

per Josep Ballester, 9

L'ESPILL A TROSSOS

Cant de la garrofera, 31

Petits poemes galants, 34

Cançó estiuenca, 36

Sarah, 37

El somni dels tarongers, 39

La taronja i la llima, 41

L'ofrena morta, 42

Romanç de Gumersinda, 44

Lletania de la joventut que se'n va, 46

La rosella, 48

Epigrames, 50

La gàrgola, 55

JOUJOU

LA LLUM TREMOLOSA

La finestra, 75

Vesprada de diumenge, 77

Com mitològica Amfitrita, 79

El capitell, 81

A tu, a tu, 83

LA COLUMNA I LES ROSES

- Cançó del carreter, 87
 - La nit, 89
 - Testa, 93
 - El núvol, 98
- Cançó monòtona de la fam, 100
 - Jardí, 102
- Cançó del captaire, 105
 - El camí, 107

LES TARONGES AMARGUES

- A poc a poc, 113
- El pecat, 115
- Illa incògnita, 117
- Cançó de la primavera desconeguda, 121
 - Giravolt, 123
 - Naixença, 126
- La foguera i el sol, 127
 - Les llàgrimes, 129
- Les tres donzelles del jardí, 133
 - Llegenda, 137

TETRALOGIA IL·LICITANA

- El palmerar, 145
- El treball, 146
- La Dama, 147
- La festa, 148

HOME

L'ESPILL A TROSSOS

(1928)

CANT DE LA GARROFERA

Ja havem cantat massa vegades
les oliveres argentades,
i les palmeres gràcils que tenen penjolls d'or,
i els ametllers plens de joguines,
i els tarongers de flors albines,
i les figures gegantines,
i els pins catedralicis que sonen com un cor.

Ara cantem amb veu sincera,
plena de fe, la garrofera,
aliena a les cantúries, dejuna de l'estramp,
espècie tota proletària,
titllada a voltes d'ordinària,
que ocupa el lloc humil d'un pària
dins l'aspra jerarquia que hi ha damunt del camp.

Sa copa, obrant com una escombra,
fa un arreplec de tota l'ombra
que vola disfrassada pels àmbits de la llum
i la projecta en els terrossos,
amb vermellor de sang i grossos,
on les vesprades jauen cossos
que lligen o assacien la dèria del costum.

Sa copa, obrant com un paraigües,
desvia el rossec de les aigües
que cauen en les tristes diades de l'hivern.
I sots ses branques s'aixopluga

una vellarda fredeluga
o el llaurador que sol remuga
o el sec home captaire que té boca d'infern.

I, en acostar-se el temps d'autumne,
la garrofera —bon alumne—
barreja entre ses fulles verdoses la negror
de les garrofes encerades,
de les garrofes engordades,
de les garrofes ensucrades
que semblen dits llarguíssims d'un monstre de color.

Tot recollint la presentalla,
la joventut balla que balla,
entona cants eròtics, diu mots rublerts de mel.
I, en desmaiar-se les campanes,
els carros van per vies blanques
cap a les cases llunyedanes
tallades de manera roenta sobre el cel.

Hi restaran amuntegades
dins de les cambres ofrenades
al vent que corre i passa llançant udols i crits
i que s'emporta pel vilatge,
en un subtil pelegrinatge,
el fum eteri del solatge
que el vulgus anomena —com tot el món...— perfum.

I acabaran essent delícia
estimulant i alimentícia
dels àsens i les egües, de mules i cavalls

que en cercaran plens de frisança,
que en menjaran amb delectança,
que en pairan sense recança
com mengen els burgesos perdius, llebres i galls.

Ja havem cantat massa vegades
les oliveres argentades,
i les palmeres gràcils que tenen penjolls d'or,
i els ametllers plens de juguines,
i els tarongers de flors albines,
i les figures gegantines,
i els pins catedralicis que sonen com un cor.

PETITS POEMES GALANTS

Començ de coneixença,
auguri de l'empiri.
La meua pobra pensa
sens l'esma se quedà.
I, en dar-me l'estimada
sa vírgula de lliri,
la meua mà, enganyada,
prengué la seua mà.

* * *

Tinc una rosa fa sis mesos...
D'una donzella la prenguí
tot conversant amb mots i besos
vora les tanques del jardí.

Tinc una rosa fa sis mesos...
No se mustiga ni es consum,
els colorins conserva il·lesos
i no ha perdut gaire perfum.

Tinc una rosa fa sis mesos...
No és una rosa trencacaps
que s'adelite amb malentesos.
És una rosa feta amb draps.

* * *

Tenies la gaita fresca
i damunt un raig de sol.

¡Ai, el pa tallat en llesca
i la mel que s'hi dissol!

Com que el ventijol panida
feia riure de promés,
mos llavis —polpa de vida— varen
dibuixar-te un bes.

I vaig recordar els dies
puerils de vida escolar.
El pa i la mel: alegries
a l'hora de berenar...

* * *

Era sota l'olivera
—freda foguera argentina—
que el jove ple de fal·lera
deia amb paraula calina:

—El temps, amada, és eròtic,
filogenètic i frívol.
Llunt del col·loqui retòric,
trenem l'esplai jovenívol.

I la donzella pensava:
—La libídine proterva
¿es santifica i s'esbrava
sota l'arbre de Minerva?

CANÇÓ ESTIUENCA

Els nuvolets de vi i de rosa
se'n van, se'n van per no fer nosa.

I el sol reviu.

Cara d'escut, cabells de llança,
canta que canta amb delectança:

Vixca l'estiu!

Rellisquen veles com magnòlies
dins de les màquines eòlies

del mar que riu.

Fixes damunt de les arenes,
canten que canten les sirenes:

Vixca l'estiu!

Fa la fulleta poca-solta,
trenant les branques, una volta.

Verger ombriu.

I el reguerol de blava limfa
canta que canta amb veu de nimfa:

Vixca l'estiu!

Dins la foscúria —com un lladremou
el gesmil, mou el baladre

l'airet joliu.

I Festrelleta adamantina
canta que canta amb veu divina:

Vixca l'estiu!

